

Dokument nr. 12:17

(2003-2004)

Grunnlovsforslag fra Ågot Valle, Ingvild Vaggen Malvik, Siri Hall Arnøy og Øystein Djupedal

Grunnlovsforslag fra Ågot Valle, Ingvild Vaggen Malvik, Siri Hall Arnøy og Øystein Djupedal om endringer i Grunnloven §§ 2, 4, 12 og 16 med sikte på å avskaffe Grunnlovens bestemmelser om statskirkeordningen og grunnlovsfeste landets statsskikk og menneskerettighetsforpliktelser

Til Stortinget

BAKGRUNN

Undertegnede fremmer med dette forslag om å oppheve de bestemmelsene i Grunnloven som direkte eller indirekte favoriserer den kristne lutherske religion foran andre religioner og livssyn. Det fremmes også alternativ tekst som har som siktemål å synliggjøre de viktigste sidene ved den norske statsforfatningen og Norges menneskerettighetsforpliktelser.

Forslagsstillerne mener at det vil være prinsipielt riktig å oppheve ordningen med statskirke. Norge har alltid vært og er fortsatt et samfunn med et religiøst mangfold. Staten bør derfor ikke fremme en spesiell religion eller stille krav til at personer i enkelte ansvarsposisjoner skal bekjenne seg til en spesiell religion. Staten har ansvar for å sikre respekten for ethvert menneskes religionsfrihet, og en ordning med statskirke står etter undertegnede oppfatning i motstrid med viktige demokratiske prinsipper som trosfrihet og livssynsmessig likeverd. Forslagsstillerne vil understreke det felles verdigrunnlag som finnes i menneskerettighetene, og at dette, og ikke en bestemt religion, bør danne et verdimeslig utgangspunkt for staten.

Forslagsstillerne viser til at det ved kongelig reso-

lusjon 14. mars 2003 ble oppnevnt et utvalg med oppgave å utrede forholdet mellom stat og kirke. Forslagsstillerne mener denne utredningen er viktig for å underbygge en beslutning om statskirkeordningen, men ønsker med dette å fremme forslag knyttet til en prinsipiell oppfatning av forholdet mellom stat og religion.

Det foreslås å innføre en ny § 2 som har til hensikt å understreke de demokratiske verdiene som ligger i vår forfatning og i våre forpliktelser i forhold til menneskerettighetene.

Det mest vidtrekkende grunnlovsforslaget til endring av Grunnloven § 2 inneholder folkesuverenitetsprinsippet, maktfordelingslæren, parlamentarismen og statens generelle forpliktelser mht. menneskerettigheter, se alternativ 3. Forslaget fremmes i første rekke ut fra rene pedagogiske grunner fordi det er et gode at de viktigste rammene om konstitusjonen står beskrevet i Grunnlovens tekst tidlig i Grunnloven. I tillegg vil Grunnloven § 2 bli stående alene med kun én av flere menneskerettigheter, nemlig religionsfriheten, dersom bestemmelsene om statskirken ble opphevet. De to andre alternativene er noe mer modererte forslag til tekst.

Andre bestemmelser i Grunnloven favoriserer indirekte den kristen-lutherske religion. Disse bestemmelsene bør også opphøre når Grunnloven § 2 opphører. Det fremmes derfor forslag om å oppheve Grunnloven § 4 om at Kongen må bekjenne seg til den evangelisk-lutherske religion. Det fremmes forslag om at bestemmelsen om at halvparten av regjeringsmedlemmene må være medlem av statskirken, oppheves, jf. Grunnloven § 12 andre ledd. Likeledes fremmes forslag om å oppheve Grunnloven § 16 om Kongens myndighet over religionssaker.

FORSLAG

Det fremmes følgende

f o r s l a g :

Kapittel A overskriften skal lyde:

Om Statsformen og Menneskerettighetene

§ 2 skal lyde:

Alternativ 1:

All offentlig Magt i Norge udgaar fra Folket. Det norske Folkestyret hviler paa Individets frie Meningsdannelse og almindelig Stemmeret.

Den offentlige Magten udøves efter Lov, og med Respækt for alle Individets Ligeverd og Borgernes Frihed og Verdighed.

Alternativ 2 (som alternativ 1, men tillagt et tredje ledd):

Den lovgivende og bevilgende Magt er tillagt Stortinget. Den udøvende Magt er hos Kongen og Regjeringen. Regjeringen må ha Stortingets Tillid. Den dømmende Magt er hos Domstolene.

Alternativ 3 (som alternativ 2, men tillagt et fjerde ledd):

Menneskeverdets Ukrænkelighed og Individets grundlæggende Frihed og Rettigheder sikres ved Lov og Statens aktive Deltagelse.

§ 4 oppheves.

§ 12 annet ledd oppheves.

§ 16 oppheves.

30. september 2004

Ågot Valle

Ingvild Vaggen Malvik

Siri Hall Arnøy

Øystein Djupedal

Referert i Stortingets møte 30. september 2004.

"Forslaget blir under presidentens ansvar å bekjentgjøre ved trykken for å komme til avgjørelse på første, annet eller tredje Storting etter neste valg."

Jørgen Kosmo
president

Signe Øye
sekretær